

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

српски

Број : 01 – 400 – 402/КД/03

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
УСТАВНОГ СУДА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2002 ГОДИНУ**

Сарајево, јул 2003. године

САДРЖАЈ

1.	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
2.	НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	4
2.1.	Систем интерних контрола	4
2.1.1.	Правила и процедуре потрошње	4
2.1.2.	Информациони систем	4
2.2.	Извршење Буџета	5
2.3.	Финансијски извјештаји и рачуноводство	6
2.3.1.	Текући издаци	6
2.3.2.	Капитални издаци	6
2.3.3.	Попис - инвентарисање	7
2.4.	Средства од донација	7
3.	ОСВРТ НА ОБАВЉЕНУ РЕВИЗИЈУ 2001.	8
4.	РЕЗИМЕ	8

1. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

- 1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања Институција Босне и Херцеговине извршила је ревизију финансијских извјештаја и значајних одлука руководства у **Уставном суду Босне и Херцеговине**, (у даљем тексту : Уставни суд), за финансијску 2002. годину.
- 1.2. Руководство Уставног суда одговорно је за ефикасно пословање које треба бити у сагласности са законском регулативом. Ова одговорност укључује подношење поузданих извјештаја о пословању у годишњем финансијском извјештају.
- 1.3. Наша одговорност је да изразимо мишљење о тим финансијским извјештајима у сагласности са генерално усвојеним ревизорским стандардима, те у складу са чланом 13. Закона о ревизији финансијског пословања Институција Босне и Херцеговине («Службени гласник БиХ», бр. 17/99) извијестимо о сљедећем :
 - да ли су рачуни састављени у складу са важећом законском регулативом ;
 - да ли годишњи рачуни одражавају тачан и истинит приказ пословања током године и стања на крају године ;
 - о економичности, ефикасности и успјешности којом је Уставни суд користио средства у обављању својих функција ;
- 1.4. Ревизију смо обавили у складу са генерално прихваћеним ревизорским стандардима и стандардима Међународне организације врховних ревизорских институција – INTOSAI («Службени гласник БиХ», број 5/01). Ови стандарди захтјевају да ревизију планирамо и обавимо с циљем постизања разумне основе за процјену да ли финансијски извјештаји представљају тачан и истинит приказ пословања током године. Стога је ревизија испитивала узорак значајних трансакција и одлука руководства.

Сматрамо да ревизија коју смо обавили пружа разумну основу за наше мишљење.

Канцеларија за ревизију изражава резерву на Финансијске извјештаје Уставног суда за 2002. годину у вези ставки које се односе на сљедеће :

- **набавки сталних средстава чији је наручилац Уставни суд, а које су финансиране из донаторских средстава, нису биле извршене путем јавног надметања како је регулисано прописима о јавним набавкама на нивоу Институција Босне и Херцеговине (тачка 2.4.).**

2. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

2.1. Систем интерних контрола

Ревизија је уочила недостатке у систему интерних контрола у дијелу који се односи на доношење одређених правила, процедура и критерија којима се регулише потрошња појединих категорија трошкова. Уставни суд од маја 2002. до маја 2003. године формално није функционисао истеком мандата судија у старом сазиву и неизвршењем избора судија које бира Народна скупштина Републике Српске. Суд у том периоду није могао доносити одлуке, те је дошло до повећања неријешених предмета. Секретаријат суда је наставио припрему предмета. Услови за рад Уставног суда створени су тек у мају 2003. године.

2.1.1. Правила и процедуре потрошње

Уставни суд је регулисао потрошњу појединих врста трошкова доношењем одлуке о процедурама стварања обавеза, и одлуке о накнадама и другим материјалним правима запослених у служби и накнадама судија Уставног суда.

Уставни суд није донио остала правила и процедуре којима се регулише потрошња буџетских средстава везано за употребу возила у службене сврхе, услуге одржавања опреме, трошкове репрезентације, и трошкове кориштења мобилних и фиксних телефона (одлука о праву кориштења службених мобилних телефона донесена је у мају 2003. године).

Ревизија препоручује да Уставни суд без одлагања донесе интерна правила потрошње којима се регулишу критерији и процедуре трошења средстава буџета, чиме се постиже већа економичност и ефикасност пословања. Наведена правила потрошње дефинишу поступке којима се стиче право на остваривање појединих трошкова и прецизира одобравање насталих трошкова од стране овлашћених лица.

2.1.2. Информациони систем

У Уставном суду постоји организован информациони систем, са успостављеном организационом контролом. Рачунари су повезани у локалну мрежу и на интернет.

Руководство Уставног суда још увијек није креирало развојне планове информатизације, која би им служила као основ за даљњу информатизацију како би се набављала само потребна опрема и софтвери. Такође није прописано и усвојено упутство о кориштењу и употреби рачунара и заштити података.

Руководство би требало прописати и усвојити план развоја информационог система, као и упутство о употреби рачунара и заштити података у циљу успостављања боље организационе контроле.

Ревизијом је утврђено да се резервне копије података праве редовно и на организован начин, међутим траке са резервним копијама се чувају у истој просторији са сервером, што представља опасност за очување тих података који би нпр. у случају пожара или слично били изгубљени заједно са комплетном опремом.

Потребно је обезбједити адекватан простор и мјесто за чување резервних копија података, по могућности метални сеф, који би требао бити измјештен изван просторије у којој се налази сервер.

Приликом рада на ИСФУ систему утврђено је да не постоје адекватне процедуре којима би се отклонио ризик од уноса неодобрених података или непостојећих фактура у систем.

Неопходно је прописати процедуре за унос података у систем, које ће налагати ауторизован унос података и благовремено извјештавање и усаглашавање датих налога са стварно унесеним трансакцијама.

2.2. Извршење Буџета

Укупно планирани расходи Уставног суда према усвојеном Буџету за 2002. годину износили су **1.997.294 КМ**. Уставни суд је током 2002. године користио текуће резерве буџета у износу од **8.635 КМ** намијењене накнадама запослених за празнике, тако да је укупан Буџет за 2002. годину износио **2.005.929 КМ**. Планирани расходи за текуће издатке финансирани су из буџета Институција БиХ. Уставни суд је током 2002. године користио стране донације за плаћања пореза и доприноса на накнаде судија, закуп канцеларије Уставног суда у Бања Луци и набавке сталних средстава у укупном износу од **410.433 КМ** које су приказане у пословним књигама.

Остварени укупни расходи Уставног суда за 2002. годину износили су **1.826.239 КМ**, или **179.690 КМ** мање од планираних, што представља остварење **91 %** од плана.

Уставни суд није прекорачио укупне трошкове у односу на Буџет за 2002. годину.

Преглед извршења Буџета за 2002. годину приказан је у наредној табели :

ПРЕГЛЕД ИЗВРШЕЊА БУЏЕТА ЗА 2002. ГОДИНУ

Табела бр. 1.

Износи у КМ

Ред бр.	Врста расхода	Одобрено Буџетом 2002	Пре - расподјела Буџета 2002	Текуће резерве Буџета 2002	Буџет 2002 (4+5)	Остварење Буџета 2002	Одступање (7-6)	Индекс 7/6
1	2	3	4	5	6	7	8	9
И.	Текући издаци	1.967.294	1.937.294	8.635	1.945.929	1.766.244	-179.685	91
1.	Плате запослених	866.389	996.389 *	-	996.389	966.713	- 29.676	97
2.	Накнаде трошкова запослених	98.094	128.094 *	8.635	136.729	122.389	- 14.340	89
3.	Накнаде плата судијама	340.956	410.956 *	-	410.956	400.222	- 10.734	97
4.	Издаци за материјал и услуге	411.152	221.152 *	-	221.152	158.482	- 62.670	72
5.	Издаци за осиг. и банк. усл.	-	-	-	-	1.213	1.213	-
6.	Уговорене услуге	250.703	180.703 *	-	180.703	117.225	- 63.478	65
ИИ.	Текући грантови	0	0	0	0	0	0	0
ИИ И.	Капитални издаци	30.000	60.000 *	-	60.000	59.995	-5	100
ИВ.	Програми посебне намј	0	0	0	0	0	0	0
5	УКУПНО (И – ИВ)	1.997.294	1.997.294	8.635	2.005.929	1.826.239	- 179.690	91
	Број запослених	29 **	29	-	29	33***	5	114

* Прерасподјелом буџета према одобрењу Трезора извршено је повећање на платама запослених у износу од 130.000 КМ, накнадама трошкова запослених у износу од 30.000 КМ, накнадама судија у износу 70.000 КМ и капиталним издацима у износу 30.000 КМ, а смањење на издацима за материјал и услуге у износу 190.000 КМ и уговореним услугама у износу од 70.000 КМ.

** Буџетом нису обухваћена 4 запослена која се финансирају из буџета

*** Укупан број запослених односи се на 23 стално запослена у служби, и то : троје судија из старог сазива који су били у сталном радном односу а разријешени су дужности и имају право на плату дванаест мјесеци после разријешења, један савјетник из старог сазива, и шест нових судуја.

Уставни суд није прекорачио поједине ставке буџета (осим издатака за банкарске услуге који нису били планирани буџетом), нити укупан годишњи буџет за 2002. годину. Међутим, очигледно је да није извршено адекватно планирање буџетских ставки, што показују остварене прерасподјеле унутар појединих буџетских ставки остварене у укупном износу од 260.000 КМ. Такође, план запослених у буџету није обухватио све запослене који се финансирају из буџета. Уставни суд је направио пројекцију буџета за 2002. годину у износу 3.326.359 КМ у односу на 45 запослених према усвојеном правилнику, која је у поступку усвајања од стране Трезора смањена на 1.997.294 КМ.

Канцеларија за ревизију цијени да се планирању буџета мора посветити више пажње водећи рачуна о процијењеним трошковима у односу на укупан број запослених који се финансирају из буџета.

2.3. Финансијски извјештаји и рачуноводство

Ревизија је извршила испитивање финансијских извјештаја Уставног суда, и то текућих издатака и капиталних издатака, те прибавила довољно доказа за њихову оцјену.

2.3.1. Текући издаци

Текући издаци Уставног суда финансирани из буџета Институција Босне и Херцеговине остварени у 2002. години износили су 1.766.244 КМ. Издаци се односе на плате и накнаде запослених и накнаде плата судијама, издатке за материјал и услуге, издатке за банкарске услуге и уговорене услуге. Ревизијом нису уочене неправилности, осим у дијелу којим се препоручује доношење одговарајућих правила и процедура којима се регулише потрошња средстава који се финансирају из буџета.

2.3.2. Капитални издаци

Капитални издаци Уставног суда финансирани из буџета Институција Босне и Херцеговине остварени у 2002. години износили су 59.995 КМ. Средства донација за исте намјене износила су 19.963 КМ. Набавке за капитална улагања односила су се на реконструкцију сале Уставног суда (30.305 КМ из буџета и 19.964 из донација, што је укупно 50.268 КМ), набавку компјутерске опреме (19.994 КМ), трошкове преноса власништва донираног возила (5.599 КМ) и куповину два телефона и телевизора (4.097 КМ).

Реконструкција сале Уставног суда изведена је на основу директног позива изабраним понуђачима, а везана је за извођења грађевинско-занатских и инсталатерских радова на опремању превозилачких кабина. Укупна вриједност изведених радова према окончаној ситуацији фирме «ИН» Сарајево износила је 50.268 КМ. Вриједност радова према уговору износила је 49.791 КМ. Вриједност набавки незнатно је већа од прописаног износа за које је у том случају обавезно прикупљање понуда путем јавног надметања. Наведену трансакцију нисмо сматрали као кршење законских одредби, већ скретање пажње да се будућа слична улагања за вриједности које могу прекорачити 50.000 КМ врше путем јавног надметања. За поштивање процедура набавки није од утицаја то што је дио трошкова плаћен из донација у случају када је за вриједност укупних набавки наручилац Уставни суд.

За остале набавке извршен је избор најповољнијег понуђача прикупљањем више понуда.

Препоручујемо да Уставни суд досљедно примјењује прописа који регулишу јавне набавке како би осигурало транспарентно и равноправно учешће свих понуђача.

2.3.3. Попис – Инвентарисање

Уставни суд извршио је попис сталних средстава, материјала, ситног инвентара, новчаних средстава, потраживања и обавеза на дан 31.12.2002. године. Стварно стање по попису усаглашено је са стањем у пословним књигама Уставног суда.

2.4. Средства од донација

Уставни суд је током 2002. године користио иностране донације Влада САД, Велике Британије, Француске и Шпаније.

Суд је у финансијским извјештајима приказао приходе по основу донација у износу од **106.621 КМ**, које су реализоване преко Јединственог рачуна Трезора. Наведеним донацијама финансирани су трошкови пореза и доприноса за накнаде судијама и преводиоцима и закуп канцеларије Уставног суда у Бања Луци. Ове донације се воде у пословним књигама.

У финансијским извјештајима на позицијама средстава и извора средстава приказане су и донације у неновчаном облику у износу од **303.812 КМ** које се односе на набавке сталних средстава за потребе Уставног суда. Донације су реализоване директно са рачуна донатора, а стална средства су према документацији приказана у пословним књигама.

Дио донација остварен током 2002. године које су такође реализоване директно са рачуна донатора, односе се на накнаде правним савјетницима и преводиоцима ангажованих од суда, и путне трошкове страних судија. Према извјештајима који се праве за донаторе, у периоду од јуна до децембра 2002. године реализовано је око **200.000 КМ** ових донација. Наведене донације нису приказане у пословним књигама, али се воде ванбилансне евиденције и праве полугодишњи извјештаји о утрошку средстава.

Сва наведена средства из донација нису планирана у буџету.

Ревизија је испитивала донације које су евидентирани у финансијским извјештајима Уставног суда којима су финансиране набавке сталних средстава у износу од 287.301 КМ. Набавке се односе на компјутерску опрему (177.277 КМ), намјештај (55.000 КМ), возила (35.060 КМ), опремање сале за сједнице (19.964 КМ) и остале капиталне издатке (16.511 КМ).

Донације се највећим дијелом односе на Владу САД која се у сврху унапређења рада Уставног суда реализује преко ОХР-а. Набавке су у свим случајевима извршене на основу директних позива за достављање понуда изабраним добављачима без јавног надметања. Процедуре избора проводиле су комисије формиране од стране Уставног суда (појединим комисијама као чланови присуствовали су представници донатора). Мишљења смо да се без обзира на изворе финансирања, Уставни суд требао руководити важећим прописима који регулишу процедуре набавки у случајевима када износ појединачне набавке прелази 50.000 КМ. Речено нам је да представници донатора (конкретно ОХР преко којег је извршавана донација САД), нису имали примједби на извршене процедуре приликом набавки.

Препоручујемо да Уставни суд планира средства од донација у буџету, чиме би се могле остварити одређене уштеде буџетских средстава на позицијама за које и донатори планирају реализацију средстава, а да се прикупљање понуда врши примјеном прописа који регулишу поступке јавних набавки.

3. ОСВРТ НА ОБАВЉЕНУ РЕВИЗИЈУ 2001.

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања Уставног суда за 2001. годину, о чему је сачињен Извјештај о ревизији.

Освртом на препоруке предходне ревизије, утврђено је да Уставни није употпуности предузео све активности на отклањању недостатака констатованих ревизијом, и то :

- нису донешена сва правила која прецизно одређују критерије потрошње одређених трошкова;
- средства од донација нису обухваћена буџетом према буџетском начелу свеобухватности;
- препоруке за отклањање одређених слабости информационог система Уставног суда нису имплементирани.

4. РЕЗИМЕ

Током обављања свог мандата ревизија је уочила одређене недостатке у Уставном суду који се тичу система интерних контрола. Ревизијом је утврђено да недостају одређена правила и процедуре којима се регулише потрошња буџетских средстава.

Такође су утврђени и одређени недостаци информационог система Уставног суда који нису отклоњени препорукама из предходне ревизије.

Контролом извршења буџета за 2002. годину, без обзира што Уставни суд није прекорачио укупан годишњи буџет за 2002. годину, утврђено је да није адекватно извршено планирање буџетских ставки, што је узроковало прерасподјеле унутар појединих ставки буџета у износу од 260.000 КМ. Такође, буџетом није обухваћен стварни број запослених који се финансира из буџета Институција БиХ.

Ревизија је испитивала средства из иностраних донација намијењена за унапређење рада Уставног суда. Констатовано је да Уставни суд није планирао средства од донација у буџету, чиме би се могле остварити одређене уштеде буџетских средстава на позицијама за које донатори планирају средства.

Такође, утврђено је да нису поштоване процедуре јавних набавки реализованих из донација према прописима који регулишу ову проблематику.

Овлашћени ревизор,

Драгољуб Ковинчић, дипл. оец., виши ревизор

У ревизионом тиму учествовали:

Мирела Бошњак, дипл. оец., помоћни ревизор с.р.

Нермин Хамзагић, дипл. оец., помоћни ревизор с.р.

Елведин Грабовица, дипл. оец., ИТ ревизор с.р.

Сарајево, 23.07.2003. године

М.П.